

ISSN 2518-1483 (Online),
ISSN 2224-5227 (Print)

2016 • 5

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
БАЯНДАМАЛАРЫ

ДОКЛАДЫ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

REPORTS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ЖУРНАЛ 1944 ЖЫЛДАН ШЫҒА БАСТАҒАН
ЖУРНАЛ ИЗДАЕТСЯ С 1944 г.
PUBLISHED SINCE 1944

Бас редакторы
х.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі **М.Ж. Жұрынов**

Редакция алқасы:

Адекенов С.М. проф., академик (Қазақстан) (бас ред. орынбасары)
Боос Э.Г. проф., академик (Қазақстан)
Величкин В.И. проф., корр.-мүшесі (Ресей)
Вольдемар Вуйцик проф. (Польша)
Гончарук В.В. проф., академик (Украина)
Гордиенко А.И. проф., академик (Белорус)
Дука Г. проф., академик (Молдова)
Илолов М.И. проф., академик (Тәжікстан),
Леска Богуслава проф. (Польша),
Локшин В.Н. проф. чл.-корр. (Қазақстан)
Нараев В.Н. проф. (Ресей)
Неклюдов И.М. проф., академик (Украина)
Нур Изура Удзир проф. (Малайзия)
Перни Стефано проф. (Ұлыбритания)
Потапов В.А. проф. (Украина)
Прокопович Полина проф. (Ұлыбритания)
Омбаев А.М. проф. (Қазақстан)
Өтелбаев М.О. проф., академик (Қазақстан)
Садыбеков М.А. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Сатаев М.И. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Северский И.В. проф., академик (Қазақстан)
Сикорски Марек проф., (Польша)
Рамазанов Т.С. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Такибаев Н.Ж. проф., академик (Қазақстан), бас ред. орынбасары
Харин С.Н. проф., академик (Қазақстан)
Чечин Л.М. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Харун Парлар проф. (Германия)
Энджун Гао проф. (Қытай)
Эркебаев А.Э. проф., академик (Қырғыстан)

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының баяндамалары»

ISSN 2518-1483 (Online),

ISSN 2224-5227 (Print)

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» Республикалық қоғамдық бірлестігі (Алматы қ.)
Қазақстан республикасының Мәдениет пен ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитетінде 01.06.2006 ж.
берілген №5540-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 2000 дана.

Редакцияның мекенжайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., 220, тел.: 272-13-19, 272-13-18,
<http://наука-нанрк.kz>, reports-science.kz

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2016

Типографияның мекенжайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Муратбаева көш., 75.

Главный редактор
д.х.н., проф., академик НАН РК **М. Ж. Журинов**

Редакционная коллегия:

Адекенов С.М. проф., академик (Казахстан) (зам. гл. ред.)
Боос Э.Г. проф., академик (Казахстан)
Величкин В.И. проф., чл.-корр. (Россия)
Вольдемар Вуйцик проф. (Польша)
Гончарук В.В. проф., академик (Украина)
Гордиенко А.И. проф., академик (Беларусь)
Дука Г. проф., академик (Молдова)
Илолов М.И. проф., академик (Таджикистан),
Леска Богуслава проф. (Польша),
Локшин В.Н. проф. чл.-корр. (Казахстан)
Нараев В.Н. проф. (Россия)
Неклюдов И.М. проф., академик (Украина)
Нур Изура Удзир проф. (Малайзия)
Перни Стефано проф. (Великобритания)
Потапов В.А. проф. (Украина)
Прокопович Полина проф. (Великобритания)
Омбаев А.М. проф. (Казахстан)
Отелбаев М.О. проф., академик (Казахстан)
Садыбеков М.А. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Сатаев М.И. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Северский И.В. проф., академик (Казахстан)
Сикорски Марек проф., (Польша)
Рамазанов Т.С. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Такибаев Н.Ж. проф., академик (Казахстан), зам. гл. ред.
Харин С.Н. проф., академик (Казахстан)
Чечин Л.М. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Харун Парлар проф. (Германия)
Энджун Гао проф. (Китай)
Эркебаев А.Э. проф., академик (Кыргызстан)

Доклады Национальной академии наук Республики Казахстан»

ISSN 2518-1483 (Online),

ISSN 2224-5227 (Print)

Собственник: Республиканское общественное объединение «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан №5540-Ж, выданное 01.06.2006 г.

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 2000 экземпляров

Адрес редакции: 050010, г.Алматы, ул.Шевченко, 28, ком.218-220, тел. 272-13-19, 272-13-18

<http://nauka-nanrk.kz> reports-science.kz

©Национальная академия наук Республики Казахстан, 2016 г.

Адрес типографии: ИП «Аруна», г.Алматы, ул.Муратбаева, 75

E d i t o r i n c h i e fdoctor of chemistry, professor, academician of NAS RK **M.Zh. Zhurinov****E d i t o r i a l b o a r d :****Adekenov S.M.** prof., academician (Kazakhstan) (deputy editor in chief)**Boos E.G.** prof., academician (Kazakhstan)**Velichkin V.I.** prof., corr. member (Russia)**Voitsik Valdemar** prof. (Poland)**Goncharuk V.V.** prof., academician (Ukraine)**Gordiyenko A.I.** prof., academician (Belarus)**Duka G.** prof., academician (Moldova)**Ilov M.I.** prof., academician (Tadjikistan),**Leska Boguslava** prof. (Poland),**Lokshin V.N.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Narayev V.N.** prof. (Russia)**Nekludov I.M.** prof., academician (Ukraine)**Nur Izura Udzir** prof. (Malaysia)**Perni Stephano** prof. (Great Britain)**Potapov V.A.** prof. (Ukraine)**Prokopovich Polina** prof. (Great Britain)**Ombayev A.M.** prof. (Kazakhstan)**Otelbayv M.O.** prof., academician (Kazakhstan)**Sadybekov M.A.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Satayev M.I.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Severskyi I.V.** prof., academician (Kazakhstan)**Sikorski Marek** prof., (Poland)**Ramazanov T.S.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Takibayev N.Zh.** prof., academician (Kazakhstan), deputy editor in chief**Kharin S.N.** prof., academician (Kazakhstan)**Chechin L.M.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Kharun Parlar** prof. (Germany)**Endzhun Gao** prof. (China)**Erkebayev A.Ye.** prof., academician (Kyrgyzstan)**Reports of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.****ISSN 2224-5227****ISSN 2518-1483 (Online),****ISSN 2224-5227 (Print)**

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan N 5540-Ж, issued 01.06.2006

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 2000 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of.219-220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,

<http://nauka-nanrk.kz/> reports-science.kz

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2016

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

**REPORTS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

ISSN 2224-5227

Volume 5, Number 309 (2016), 316 – 323

M.O. Nassimov

University «Bolashak», Kyzylorda, Kazakhstan
e-mail: nasimov_m@mail.ru

**POLITICAL MANAGEMENT:
CONCEPT, STRUCTURE AND MAIN TYPES**

Abstract. Management referring to the sphere of politics involves the entire set of management processes that occur in the field of political relations. The relevance of the research topic is determined by a significant increase of interest in theoretical problems of political management in the social reforms of the entire world community. Study of the problems of formation and use of the system policies and practices of political management is an important task for political science and practice.

Despite the array of works on problems of political control, it should be stated that the analysis of political management in political science has not been completed. In political science has not yet developed a stable common concept of political management.

In a scientific article image making, corporate image making political, electoral technology, branding policy, political alliances, technology, control technology and resolution of political conflict, lobbying techniques are considered as the main types of political management. On the basis of professional isolated species analytical support political campaigns, political advertising, political PR, speech writing and the organization and carrying out of mass political actions. The author gives some guidance on this issue.

The methodological basis of the study are theoretical developments of political science, methods, systematic approach, comparative analysis, content analysis and synthesis.

Key words: political technologies, the main types of political management, administration, planning, policy actors and objects.

ӘӨЖ 32.019.52

М. Ө. Насимов

«Болашақ» университеті, Қызылорда, Қазақстан,

**САЯСИ МЕНЕДЖМЕНТ:
ТҮСІНІГІ, ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ НЕГІЗГІ ТҮРЛЕРІ**

Аннотация. Саясат саласындағы басқару саяси қатынастар алаңында туындайтын басқару үрдістерінің жиынтығын құрайды. Әлемдік қауымдастықтағы әлеуметтік реформаларға байланысты саяси менеджменттің теориялық мәселелеріне қызығушылықтың өсімі зерттеу тақырыбының өзектілігін айқындап отыр. Саясатта саяси менеджменттің әдістері мен жүйесінің қалыптасуы мен қолданылуы мәселелерін зерттеу саяси ғылымдар мен тәжірибе үшін маңызды міндет болып табылады.

Саяси басқару мәселелеріне байланысты жұмыстардың көптігіне қарамастан, саяси ғылымдарда саяси менеджментті талдау толық аяқталған жоқ. Саяси ғылымдарда әзірге саяси менеджменттің жалпы қабылданған тұжырымдамасы қалыптаспаған.

Ғылыми мақалада имиджмейкинг, корпоративтік саяси имиджмейкинг, электоралдық технологиялар, саяси брендинг, саяси одақтастар технологиялары, қақтығыстарды реттеу және шешу технологиялары, лоббизм технологиялары саяси менеджменттің негізгі түрлері ретінде қарастырылады. Кәсіби белгілеріне байланысты саяси науқанды сараптамалық қамтамасыз ету, саяси жарнама, саяси PR, спичрайтинг және саяси акциялар ұйымдастыру және өткізу секілді түрлерге бөлінеді. Автор берілген мәселеге байланысты кейбір ұсыныстарын береді.

Саяси ғылымдардың теориялық зерттеулері, жүйелік тәсіл, салыстырмалы талдау, контент-талдау мен жиынтықтау әдістері зерттеудің әдістемелік негізі болып табылады.

Тірек сөздер: саяси технологиялар, саяси менеджменттің негізгі түрлері, басқару, жоспарлау, саясат субъектілері мен объектілері.

Кіріспе. XXI ғасырдағы заманауи құндылықтарға сәйкес, билік, басқару жүйесіндегі мемлекет пен азаматтық қоғам субъектілері қызметінің жаңа қағидалары қалыптасуда. Бұл тұста саяси менеджмент әдістерін саясатта қолданылуын зерттеу саяси ғылымдар мен тәжірибе үшін өте маңызды.

Саяси-әкімшілік басқаруды реформалау шындыққа айналған постиндустриалды, жоғары технологиялы ақпараттық қоғам талаптарын орындауға сай болуы тиіс. Бүгінде саяси басқарудың ескі үлгісі өз әлсіздігін танытып, саяси менеджменттің жаңа түрі басымдығын танытпай отыр. Сондықтан саяси менеджмент негізінде басқаруды жетілдіру және мемлекеттік органдар мен азаматтық қоғам құндылықтары арасындағы жаңа өзара қатынастарды қалыптастыру мәселе өзектілігін арттырады.

Басқару тәжірибесі адамзат қоғамының пайда болуынан басталды. Сондықтан басқарудың бірінші элементтерінің пайда болуын дәлірек айта алмаймыз. Осыған байланысты, түрлі пайымдаулар мен мәліметтерге негізделген болжамды пікірлер жетерлік.

Саяси менеджмент тарихы бір-бірін алмастырған төрт мектеппен тығыз байланысты. Берілген зерттеу өткен ғасырдың басы мен қазіргі кезеңге дейін қамтылған. Кезеңнің негізделуі ХХ ғасырға дейін тиімді саяси басқару ерекшеліктері, кейін саяси менеджментті зерттеушілер тарапына қызығушылық туындамауынан деп ойлаймыз. Жоғарыда аталған менеджменттің төрт мектебі қатарына жатады:

- ғылыми басқару мектебі;
- әкімшілік (классикалық) мектеп;
- психология және адамзат қатынастары мектебі;
- басқару ғылымы мектебі (сандық мектеп) [1].

Саяси менеджменттің қарқынды дамуына мына жағдайлар ықпал жасады: қауіпсіздікті қамтамасыз ету; тұтастықты қамтамасыз ету; ресурсты қамтамасыз ету. Осы себептерге байланысты ақпарат заманындағы басқару тетіктерін ғылыми тұрғыдан зерделеу көптеген мәселелерді айқындауға мүмкіндіктер береді.

Саяси менеджмент саяси басқару түрі ретінде төмендегідей негізгі міндеттерді назарға алады: іс басындағы мемлекеттік немесе саяси көшбасшы беделін арттыру; саяси одақтар қалыптастыру; саяси субъектінің жағымды имиджін жасау; саяси бәсекелестерге ықпал жасау; азаматтардың электоралдық мүдделерін түзеу және басқару; нақты саяси бағдарламалар, мемлекеттік жобалар, бастамалар жақтастарын жинау; саяси шешім қабылдау барысында лобби технологияларын қолдану; саяси шешімдерді бұқаралық қолдау шараларын ұйымдастыру; азаматтардың саяси мәдениеті деңгейін арттыру; нақты саяси науқандарды жүзеге асыру.

Осы зерттеу жұмысының ғылыми нысанына айналып отырған түсінікті Батыс ғалымдары өткен ғасырдан бастап қарастырып келеді [2], [3], [4], [5]. Тақырып бойынша соңғы жылдары жарық көрген К. Аллен (K. Allen), Б. О'Бойл (B. O'Boyle) [6], Дж. Бостон (J. Boston), Дж. Халлиган (J. Halligan) [7], К. Оливер (C. Oliver), И. Холзингер (I. Holzinger) [8] еңбектерінің теориялық маңыздылығы жоғары.

Көрші ресейлік авторлар қатарынан В. Колесников, В. Семенов [9], В.П. Лютый [10], Г. Пушкарева [11], С.Н. Федорченко [12] еңбектерін ерекше атап өтуімізге болады.

Қазақстандық саяси ғылымдарда берілген сала бойынша А.С. Абулкасова [13], Ж. Кенжалин [14], А.А. Кеңесов [15], Ж. Сарсенова [16] еңбектері маңызды деп ойлаймыз.

Әдіснама. Зерттеу жұмысының нысаны – саяси менеджмент болып табылады. Зерттеу пәніне саяси менеджменттің түсінігі мен негізгі түрлері жатады. Зерттеу жұмысының мақсаты – саяси менеджмент түсінігі, мәнін ашу және негізгі түрлеріне сипаттама беру болып табылады.

Зерттеу жұмысы барысындағы нәтижелерді алу отандық, ресейлік және шет елдік ғалымдар зерттеулерінің теориялық әдебиеттерін салыстырмалы талдау арқылы мүмкін болды. Саяси ғылымдардың теориялық зерттеулері, жүйелік тәсіл, контент-талдау мен жиынтықтау әдістері зерттеудің әдістемелік негізі болып табылады. Зерттеу жұмысының эмпирикалық қорын шет елдік және отандық ғалымдардың саяси менеджментті зерттеу мәселесіне байланысты еңбектер құрайды.

Нәтижелер мен талқылау. Басқару мәселелеріне арналған ғылыми-әдістемелік әдебиеттерде менеджмент ұғымына нақты анықтамалар берілмеген. Этимологиясы ескіағылшындық *manage* (латынша *manus*) - «қол» деген мағына береді. Сөзбе-сөз «жылқыны үйрету» деп аударылады. Түсінік салт жүріс, жылқыны басқаруға байланысты болғандықтан «басқару» ұғымы мәні осылайша нақтыланды. Сөздің бұл төркіні басқару туралы ғылымның атауын айқындады.

Менеджментті құбылыс, үрдіс, жүйе, ғылым, өнер, басқару еңбегімен айналысатын азаматтар тобы ретінде түрлі көзқараста қарастыруға болады. Басқару мен ұйымдастыру теориясының көрнекті өкілі П. Дагнер басқаруды «ұйымдаспаған тобырды тиімді нақты бағыт алған және өнімді топқа айналдыратын қызметтің ерекше түрі» [17] ретінде қарастырады.

Американдық менеджмент зерттеушісі М. Мескон басқаруды «ұйымның алға қойған мақсаттарына жетуге қажетті жоспарлау, ұйымдастыру, ынталандыру және басқару» [18] ретінде сипаттайды.

А.Л. Гаповенко, А.П. Панкратова еңбектеріне сәйкес, «менеджмент – бұл адамдар мен ұйымдарды басқару үрдісі; әлеуметтік-экономикалық үрдістерді басқару туралы ғылым; басқару әдістерінің жиынтығы, басқару өнері; адам және оның құрамдас бөлігі және басқару органы [19].

Д.В. Ольшанский саяси менеджментті саясаткер қызметінде орын алған ахуалға сәйкес қимылдарды тиімді жүргізуге бағытталған үдерістерді басқару деп түсінеді [20].

Л.В. Сморунов пікірінше, саяси менеджмент, кең мағынада – тікелей және өкілдік демократия, халықаралық саяси қатынастар үрдісі, мемлекеттік басқару саласындағы менеджерлік тәсілдерді қамтиды. Тар мағынада – азаматтық қоғамның мемлекетке бұқаралық саяси науқандар мен саяси процестерді басқаруға ықпал жасаудың теориясы мен тәжірибесі [21].

Саяси менеджменттің келесі негізгі түрлері бар: бұқара халықты қызықтыратын мемлекеттік, саяси қайраткер бейнесін жасау немесе *имиджмейкинг*; мемлекеттік мекеме, саяси ұйымдар мен партиялардың халық санасында жағымды танымалдылық бейнесін қалыптастыру немесе *корпоративтік саяси имиджмейкинг*; *электоралдық технологиялар* сайлауалды науқанды жүйелі ұйымдастыру ретінде; халық санасына саяси-технологиялық басқару барысында танымал нышандар, мағыналар, бейнелерді енгізу немесе *саяси брендинг* (бренд - сауда белгісі); саяси одақтастар мен оппоненттердің алға қойылған міндеттерді шешуге бағытталған *саяси одақтастар технологиясы*; қоғамдағы саяси қарама-қайшылықтар мен саяси шиеленістерді төмендету жолдары мен құралдары ізденісіндегі *саяси қақтығыстарды реттеу және шешу технологиялары*; басқарушылық шешімдер қабылдайтын мемлекеттік лауазымды тұлғаларға ықпал жасау қызметін пайдаланатын *лоббизм технологиялары*.

Жоғарыда аталып өткен саяси менеджменттің түрлері саяси субъект қойған мақсаттарға қарай ажыратылады. Әрбір мақсатқа жету үшін субъекттен түрлі стратегиялық даму жоспарын әзірлеу сұралады. Мәселен, имидж қалыптастыру барысында саяси менеджер тұрғындардың басым бөлігінің қолдауға бағытталған нақты саясаткер бейнесі жасалады; қақтығыстарды реттеу барысында қарсылас тараптар көзқарастарындағы өзара байланыстылық нүктесі анықталады [22].

Имиджмейкинг. XX ғасырда ұғымы бекіген имидж түсінігі осы ғасырдың ерекше құбылысы. Саяси имиджмейкинг – қоғам мүшелерін қызығушылығы мен қолдауын қамтамасыз ететін бейне, мемлекеттік, саяси қайраткер имиджін жасау. Бұл саяси менеджменттің көне түрі болып табылады.

Саяси басқаруда имидж келесі әлеуметтік қызметтер атқарады: саясаткер бейнесінің жеңіл танылуы үшін *сәйкестендіру қызметі*; шындық сипатынан алыс саясат бейнесі жасалатын *дәріптеушілік қызметі*; әлеуметтік бейне мен рөлден алшақтық ұстанатын *қарсы қойып салыстыру қызметі*.

Имидждің дамуы айқындайды: дараландыру (өзгелерден бөлу, шектеу, ерекшелену); акценттеу (тиімді сипаттамаларына көңіл аудару, оларды бекіту); жылжыту (бейнені азаматтарға ұсыну немесе «сату») [23].

Корпоративтік саяси имиджмейкинг. Саяси менеджменттің бұл түрі ауқымды мақсаттарға ие. Ең алдымен мемлекеттік ұйымдар және оның бөлімдерінің танылатын жағымды бейнесін халық арасында қалыптастыруға жауап береді. Дегенмен, саяси имиджмейкерлер жағымды көзқарас қалыптастырумен қатар, саясаткерлер, саяси және мемлекеттік ұйымдарға ұнамсыз бейнелер де жасайды. Бұл тапсырыс сипатына ие және бұл қимылдар саяси күштер арасындағы ақпараттық соғыстар барысында жүзеге асады.

Ақпараттық технологиялар дамыған заманда бұл саланың қызметкерлері ғаламдық

компьютерлік желіде (ресми сайттар, әлеуметтік желілердегі парақшалар) тартымды бөлімдерді жоспарлауды, әлеуметтік желілерді тиімді пайдалану жолдарын негізге алғанын дұрыс санаймыз. Өйткені, Қазақстан Республикасы инвестициялар және даму министрі Ә. Исекешевтің мәліметі бойынша, 2006 жылы отандық интернет пайдаланушылар 8 пайызды құраса, бүгінгі таңда 68 пайызға жетіп отыр [24].

Электоралдық технологиялар. Электоралдық технологиялар саяси технологиялардың құрамдас бөлігі. Саяси науқанды басқарушы менеджер қолданатын электоралдық технологияларды шартты түрде стратегиялық және тактикалық деп көрсете аламыз.

Стратегиялық электоралдық технологиялар құрылымдық және мақсаттық әдістемелер, арнайы саяси жобаларды пайдаланады. Құрылымдық әдістеде сайлау штабтарын құру және саяси науқан жоспарын әзірлеу көзделеді. Саяси штаб бүкіл науқанның стратегиялық бағыттарын жүргізеді. Саяси науқанның мақсаттық әдістемелері барысында сайлаушылардың атаулы топтары айқындалады. Арнайы саяси жобалар саяси технологиялардың ерекше түрі. Ақпарат саяси формада емес қызметпен ұштасып, сайлау науқанына дейін басталып кетеді.

Тактикалық электоралдық технологиялар нәтижесі сараптамалық, медиалық және далалық әдістер арқылы жүзеге асады. Сараптамалық әдіс сайлау науқанында тиімділігін бағалап қана қоймай, науқанның тактикалық нұсқасын түзеуге септігін тигізеді. Сонымен бірге, саяси технологиялардың сараптамалық бағыты бұқаралық ақпарат құралдарын бақылайды. Саяси науқанды басқарудың медиалық әдісі субъектінің сапалық контентін әзірлеп, медиа-ресурстар көмегімен бұрмаланбаған бейнені мақсатты топтарға жеткізеді. Саяси менеджердің белсенді қимылын қажет ететін далалық әдістерде «есіктен есікке дейін», «көкек», «клакёр», сайлаушылармен кездесу технологияларын қолданады.

Саяси брендинг. Мемлекет бренді оның беделдік бейнесін танытатын символдық қоры. Саяси бренд көрсеткіштері: саяси әрекеттің биліктік ресурстары; жағымды абырой сипаттамасы; игіліктерге уәде беру; үміт, арман-мұраттар; көпшіліктің әлеуметтік сұраныстары мен қажеттіліктері.

Бренд қоғамның барлық салаларында экономикалық, әлеуметтік, рухани, құндылықтық, нормативтік, әлеуметтік-тәжірибелік, эстетикалық қызметтер атқарады. Саяси саладағы негізгі көрінісі идеологиялық қызметте көрініс табады. Идеология - нақты ережелер, ұстанымдар, мен идеялардың жүйесі. Мемлекеттік саясатта идеологиялық саяси брендингті бірнеше мағынада қолдануға болады. Мәселен, спорт және салауатты өмір-салтын насихаттау идеологиясында спорттық брендтердің маңыздылығы жоғары. Кейбір тауарлық белгілер де саяси брендтер қатарына жатады. Мысалы, Pepsi АҚШ-тағы республикашылдардың бренді болса, Coca-Cola демократиялық партияның саяси бағытын қолдағандықтан [25] аталмыш ұйымның бренді болып табылады.

Саяси одақтастар технологиясы. Нақтыланған саяси құндылықтарға байланысты саяси сахна өкілдері бағыттарына сәйкес өзара бірігіп, одақтар құратыны анық. Бұл жақтастар санын арттырып қана қоймай, қарсылас оппоненттеріне ықпал жасайтын қимылдар жүргізуге септігін тигізеді.

Мемлекеттер арасында да халықаралық қатынастарды тиімді жүргізу үшін одақтастар іздейтіндігі белгілі. Әсіресе, қазіргі таңдағы экономикалық, кейбір елдердегі саяси дағдарыстарға байланысты одақтар құру үрдіске айналып бара жатыр. Саяси менеджмент әдістерінің нәтижелері қорытындылары қолдауды ұсынса тиімді бірлестіктер құруға әбден болады. Одақтастар арасындағы бұл байланыстар өзара тәжірибелерін бөлісу арқылы нақтыланған жетістіктерге әкеледі.

Саяси қақтығыстарды реттеу және шешу технологиялары. Қақтығыстарды реттеу және шешуге күш-жігер жұмсасам бұрын, оны алдын алу тұстарына ерекше мән беру керек. Саяси қақтығыстар кездейсоқ болмауы үшін тиімді қақтығыстарды алдын алу, реттеу және шешуге бағытталған нормативтік-құқықтық база болуы керек. Саяси үдерістердің барлық субъектілері іс жүзіндегі құқықтық ережелер жүйесін бұлжытпай орындауға дайын ұстанымдары қажет. Сонымен қатар, әлеуеті жоғары қақтығыс аймақтарын анықтау және қақтығыстарды алдын алу бойынша мониторингтар ұйымдастыру және өткізілуі тиіс.

Қақтығыс орын алған жағдайда төмендегідей күрделі қолданбалы зерттеулер жүргізіледі:

қақтығыстың себептері мен әлеуеті, объективті және субъективті жақтарын анықтау; қақтығысқа мүдделі нақты субъектілерді айқындау; тараптардың қақтығысқа көзқарастары, міндеттері мен талаптарын анықтау; ахуалдың ішкі шарттарындағы жағдайды бағалау.

Саяси ғылымдарда қақтығыстарды реттеу және шешуге бағытталған мынадай бірізді дәйекті қимылдар жасалады: қақтығысты институттау (қақтығыстарды шешудің жалпы ережелері мен қағидаларын анықтау); заңдастыру (қақтығыстарды шешу үрдісінде қақтығысушы тараптар арасында қабылданған нормалар мен ережелерді сақтау); қақтығысушы топтарды құрылымдау (қақтығысуға мүдделі топтар қатысушылардың сандық және сапалық сипаттамалық белгілерін айқындау); кеміту (қақтығысты өзге деңгейге көшіру арқылы бірізді әлсірету).

Лоббизм технологиялары. Қоғамның саяси саласындағы лоббизм қызметінің әдістері әр түрлі. Олардың арасында кең тараған түрлеріне сайлау науқанында қаржылай төлем жасау, саяси науқанды жүргізуге қатысу, үгіт-насихат шараларын ұйымдастыру, бірнеше ұйымдардың бірлескен лоббилық жұмысы, жеке достары арқылы шешім қабылдаушы тұлғаға ықпал жасау, ақшалай сыйақы беру және т.б. жатады.

Лоббизмнің үш негізгі түрі бар: тікелей, жанама, ішкі. Тікелей лоббизм - мемлекеттік орган өкілдерінің нақты мүддеге жауап беретін шешім қабылдауға ықпал жасайтын мақсатты жұмыс. Жанама лоббизм - мемлекеттік органнан тыс орындалатын кез келген шешімді қолдауға қысым жасайтын науқан ұйымдастыру. Ішкі лоббизм - ішкі органда нақты шешімдерді қабылдаудың түрлі жолдарын топтастыру қызметі.

Саяси менеджер кәсібінің ерекшеліктеріне орай, оның саяси-технологиялық басқару санаттарын жасауға болады. Осы өлшемдерге байланысты саяси менеджмент келесі қызмет түрлерін атқарады: саяси науқанды сараптамалық қамтамасыз ету; саяси жарнама; саяси PR саяси науқанды ақпараттық қамтамасыз ету ретінде; кеңесшілердің саясаткерлер мінез-құлқын өзгертуге бағытталған имиджмейкинг; саясаткер сөйлейтін сөзін жазу немесе спичрайтинг; бұқаралық саяси акциялар ұйымдастыру және өткізу [22].

Саяси науқанды сараптамалық қамтамасыз ету. Саяси науқанды сараптау барысында оның төрт негізгі бағыттарын айқындай аламыз:

1. Кандидаттар бағдарламалары мен ұсыныстары, сайлауалды бағдарламаларды талдау.
2. Сайлаушылардың электоралды мінез-құлқын талдау: сайлауға кім, неге қатысады (қатыспайды); сайлаушылар таңдауына ықпал жасайтын жағдайлар жиынтығы; сайлаушы дауыс беру туралы шешімді қалай қабылдайды, шешімінің рационалдылығы; сайлау үдерісіне қосылған әлеуметтік топтар қарқындылығының деңгейі (қол жинау, үгіт-насихат және т.б.).
3. Сайлау науқанын ұйымдастыру және өткізудің процедуралық сұрақтары, заңнамен бекітілген нормативті-құқықтық актілерді сақтауын сараптау.
4. Сайлаушылардың өтініштері, талаптары мен сұраныстарына сай кандидат қызметінде жүзеге асуын сараптау [26].

Саяси жарнама. Саяси жарнама - бұл саяси субъектілер мен объектілердің қатынастарына тәуелді азаматтардың ұстанымдарына ықпал жасайтын байланыстың ерекше түрі. Қоғам мен саяси жарнама арасындағы өзара байланыстарды екі жақты қарауға болады: жарнамалық қызмет қоғамның саяси дамуына себепші болады, екінші жағынан қоғам жарнама технологияларын дамытады. Сонымен қатар, сайлау науқаны барысындағы саяси коммуникацияның қысқа, өзіндік тез жаттауға құрылған адрестік ықпал жасаудың түрі.

Саяси жарнаманың негізгі мақсаты - қоғам мүшелерін саяси өзара байланыстар саласына қатыстыру болып табылады. Саяси жарнама дайындамас бұрын тапсырыс берушілер оны қабылдаушы тараптың мүдделеріне сай жасауы қажет деп ойлаймыз. Өйткені, қоғам мүшелерінің менталитеті, санасы, мәдениеті әр түрлі.

Ғылыми зерттеулерде, қоғамдық өмірде саяси жарнамаға тек сайлау науқандарында көңіл аударылады. Бұл қате ұстаным. Себебі, саяси құндылықтарды тарату үшін күнделікті өмірде үнемі саяси жарнама технологияларын пайдаланып отыру қажет. Көпшілік жарнаманы тек ролик немесе газет бетіндегі хабарландырумен шектеп жатады. Негізінен саяси жарнама технологияларын пайдалану барысында жанама ықпал жасау мүмкіндіктеріне аса назар берілуі тиіс. Мәселен, кез келген жаңалықтар, телебағдарламалар, кездесулерде берілген мәселе бойынша ескертіп, жұрт көңілін аудартып қою маңызды саналады.

Саяси PR. Саяси субъектілерге ықпал жасаудың тәсілдерін қолданатын ұғымдардың бірі.

Саяси пиар өз қызметінде бірнеше кезеңдік жұмыстар атқарады: түрлі шаралар ұйымдастыру және пысықтау; әкімшілік ресурсты тарту немесе бейтараптандыру; әлеуметтік жауапты тұлға бейнесін жасау; әлеуметтік-саяси ахуалды талдау; сайлауалды науқандарды жүргізу және т.б.

Негізінен саяси пиар мен жарнама арасында өзара ұқсастықтар жетерлік. Кейбір кездері бір-бірінің өзіне тән элементтерін, технологияларын пайдаланып, өз тәжірибелерін толықтырып отырады. Ең негізгі айырмашылығы - азаматтарға жеткізілетін мәліметтер ақпарат түрінде беріледі. Тұтынушы мәлімет астарында манипулятивті ойлар бар екендігін байқамай жатады.

Спичрайтинг. Жұрт алдында сөйленетін сөздер мәтінін кәсіби тұрғыдан жазу маңызды болып табылады. Алғашында PR-мәтіндерді дайындау және жазу технологиялары деңгейінде пайда болған кәсіп түрін пайдалану елімізге келгенде ерсі көрінді. Басшы сөзі көмекшілері арқылы дайындалатынын халық білгенімен, ұйым әкімшілігі ашық түрде жариялауға жол бермейтін еді.

Спичрайтинг негіздерін толықтай иелену үшін адам мінез-құлқы мен манипуляциялау тәсілдері дағдыларын игеру қажет. Лингвистика, риторика, психология, жарнама туралы қалыптасқан түсініктер болған жағдайда ғана сәтті қадамдар жасалады. Сөйленетін сөздерді дайындау үшін жүйені сақтай отырып, мынадай кезеңдер бойынша жұмыс жасалуы керек: дайындық; сұхбаттасу; зерттеу; сөйлеу мәтінін жазуды ұйымдастыру [27].

Саяси акциялар ұйымдастыру және өткізу. Саяси менеджменттің қимылдау формаларын пайдаланатын бұл қызметтік түрі жоғарыда аталған ұғымдармен тығыз байланысты. Өйткені кез келген шара ұйымдастыру үшін оның қатысушылар құрамы, өту реттілігі, қолданылатын технологиялары нақтыланады. Біздің пікірімізше, саяси акциялар өткізу барысында қоғам назарын мәселеге ашық түрде назарын аудартпай, жанама әсер ету тұстарына ерекше мән берілуі керек. Сонымен қатар, шараларға әкімшілік ресурсты қолдану арқылы қатысушылар контингентін жинау кері әсерін беретіндігін ұмытпағанымыз дұрыс.

Қорытынды. Демократиялық құндылықтардың қарқынды дамуы саяси өмірде саяси менеджментті қолдануды талап етіп отыр. Қоғам өмірінің барлық саласында саяси қызметтің маңыздылығы саяси қажеттілік болып отырғандығы да жасырын емес. Сондықтан саясаттағы басқаруды саяси менеджмент тұрғысынан қарастыру саяси ғылымдар үшін маңызды болып табылады. Зерттеу барысында автор сайлау науқанында пайдаланылатын саяси менеджмент технологияларына аса мән бермеді. Өйткені қазіргі саясаттануда бұл тақырып бойынша зерттеу жұмыстары өте көп.

Ғылыми мақалада саяси менеджменттің түсінігі, құрылымы және негізгі түрлеріне талдау жасалды. Зерттеу жұмысы көрсеткендей, түсінікке байланысты нақтыланған анықтамалар жоқ. Дегенмен, саяси менеджмент түрлері нақтыланып, олардың бір-бірімен тығыз байланыстылығы айқындалды.

ӘДЕБИЕТ

- [1] Гвишиани Д.М. Организация и управление. - М.: Наука, 1972. - С. 46-47.
- [2] Romesh T. Political Management // Economic and Political Weekly. - 1968. - Vol. 3, Issue 51/52. - pp. 1932-1933.
- [3] Piven F. Advocacy as a Strategy of Political Management // Perspecta. - 1969. - Vol. 12. - pp. 37-38.
- [4] Spero J.E. The Political Management of the International Monetary System // Journal of International Affairs. - 1976. - Vol. 30, Issue 1, Political Economy: Europe and the United States. - pp. 51-63.
- [5] Hancock M.D. The Political Management of Economic and Social Change: Contrasting Models of Advanced Industrial Society in Sweden and West Germany // The Annals of the American Academy of Political and Social Science. - 1982. - Vol. 459, Government and Economic Performance. - pp. 63-76.
- [6] Allen K., B. O'Boyle. A Change in Political Management. From: Austerity Ireland: The Failure of Irish Capitalism. - Pluto Press, 2013. - 208 p. - pp. 109-125.
- [7] Boston J., Halligan J. Political Management and New Political Governance: Reconciling Political Responsiveness and Neutral Competence. From: From New Public Management to New Political Governance. - McGill-Queen's University Press, 2012. - 432 p. - pp. 204-241.
- [8] Oliver C., Holzinger I. The Effectiveness of Strategic Political Management: A Dynamic Capabilities Framework // The Academy of Management Review. - 2008. - Vol. 33, Issue 2. - pp. 496-520.
- [9] Колесников В., Семенов В. Политический менеджмент. - СПб.: Питер, 2013. - 336 с.
- [10] Лютый В.П. Политический менеджмент (политология, прикладные исследования, менеджмент). - М.: Российская академия правосудия, 2012. - 292 с.
- [11] Пушкарева Г. Политический менеджмент. - М.: Юрайт, 2014. - 366 с.
- [12] Федорченко С.Н. Искусство политического менеджмента. - М.: МГОУ, 2013. - 199 с.
- [13] Абулкасова А. Политический менеджмент, политический PR и политический маркетинг: соотношение

понятий // Саясат. - 2008. - № 3. - С. 21-26.

- [14] Кенжалин Ж. Саяси менеджменттің кейбір теориялық мәселелері // Қоғам және дәуір. - 2009. - № 4. - 39-46 бб.
- [15] Кеңесов А.А. Саяси менеджменттің қалыптасуын зерттеудегі тарихи-әлеуметтік мәселелер // Қазақстандағы азаматтық қоғамның дамуындағы үкіметтік емес ұйымдардың орны: Халықаралық ғыл. конф. материалдары. - Алматы: Қазақ университеті, 2007. - 110-114 бб.
- [16] Сарсенова Ж. Политический менеджмент // Мысль. - 2016. - № 2. - С. 56-63.
- [17] Фомичев А.Н. Административный менеджмент. - М.: Дашков и К, 2003. - С. 29.
- [18] Мескон М. Основы менеджмента. - М.: Дело, 2000. - С. 11.
- [19] Общий и специальный менеджмент. / Под ред. А.Л. Гаповенко, А.П. Панкратова. - М.: Издательство МГУ, 2000. - С. 26.
- [20] Ольшанский Д.В. Политический PR. - СПб.: Питер, 2003. - С. 41.
- [21] Политический менеджмент: электоральный процесс и технологии / Под ред. Л.В. Сморгунова. - СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1999. - С. 6.
- [22] Пушкарева Г.В. Политический менеджмент. Виды политического менеджмента. [Online] URL: <http://uchebnik-online.com/133/2970.html> (May 19, 2016).
- [23] Зимина В.Д., Борисов Н.А. Политическое управление. - М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 2008. - С. 209.
- [24] Количество интернет-пользователей в Казахстане выросло с 8 % до 68 %. [Online] URL: http://bnews.kz/ru/news/ekonomika_i_biznes/tehnologii/kolichestvo_polzovatelei_interneta_v_kazahstane_viroslo_s_8_do_68-2016_02_17-1256966 (February 17, 2016).
- [25] Шушарин С.А. Функции бренда как социокультурного феномена // Омский научный Вестник. - 2014. - №2. - С. 103-105.
- [26] Комаровский В.С. Информационно-аналитическое обеспечение избирательных кампаний. - М.: РЦОИТ, 2001. - С. 12.
- [27] Сайтэл Ф.П. Современные паблик рилейшнз. - М.: Имидж-контакт, 2002. - С. 333.

REFERENCES

- [1] Gvishiani D.M. Organizacija i upravlenie. M.: Nauka, 1972. 46-47 (in Russ.).
- [2] Romesh T. Political Management. *Economic and Political Weekly*, 1968, 3, (51/52), 1932-1933 (in Eng.).
- [3] Piven F. Advocacy as a Strategy of Political Management. *Perspecta*, 1969, 12, 37-38 (in Eng.).
- [4] Spero J.E. The Political Management of the International Monetary System. *Journal of International Affairs*, 1976, 30, (1), Political Economy: Europe and the United States, 51-63 (in Eng.).
- [5] Hancock M.D. The Political Management of Economic and Social Change: Contrasting Models of Advanced Industrial Society in Sweden and West Germany. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 1982, 459, Government and Economic Performance, 63-76 (in Eng.).
- [6] Allen K., B. O'Boyle. A Change in Political Management. From: Austerity Ireland: The Failure of Irish Capitalism. Pluto Press, 2013. 109-125 (in Eng.).
- [7] Boston J., Halligan J. Political Management and New Political Governance: Reconciling Political Responsiveness and Neutral Competence. From: From New Public Management to New Political Governance. McGill-Queen's University Press, 2012. 204-241 (in Eng.).
- [8] Oliver C., Holzinger I. The Effectiveness of Strategic Political Management: A Dynamic Capabilities Framework. *The Academy of Management Review*, 2008, 33, (2), 496-520 (in Eng.).
- [9] Kolesnikov V., Semenov V. Politicheskij menedzhment. SPb.: Piter, 2013. 336 p. (in Russ.).
- [10] Ljutj V.P. Politicheskij menedzhment (politologija, prikladnye issledovanija, menedzhment). M.: Rossijskaja akademija pravosudija, 2012. 292 p. (in Russ.).
- [11] Pushkareva G. Politicheskij menedzhment. M.: Jurajt, 2014. 366 p. (in Russ.).
- [12] Fedorchenko S.N. Iskusstvo politicheskogo menedzhmenta. M.: MGOU, 2013. 199 p. (in Russ.).
- [13] Abulkasova A. Politicheskij menedzhment, politicheskij PR i politicheskij marketing: sootnoshenie ponjatij. *Sajasat*, 2008, 3, 21-26 (in Russ.).
- [14] Kenzhalin Zh. Sajasi menedzhmenttin kejbir teorijalyk maseleleri. *Kogam zhane dauir*, 2009, 4, 39-46 (in Kaz.).
- [15] Kenesov A.A. Sajasi menedzhmenttin kalyptasuyn zertteudegi tarihi-aleumettik maseleler. *Kazahstandagy azamatyq kogamnyn damuyndagy ukimettik emes ujymdardyn orny, Halykaralyk ғыл. конф. materialdary*, Almaty: Kazah universiteti, 2007, 110-114 (in Kaz.).
- [16] Sarsenova Zh. Politicheskij menedzhment. *Mysl'*, 2016, 2, 56-63 (in Russ.).
- [17] Fomichev A.N. Administrativnyj menedzhment. M.: Dashkov i K, 2003. 29 (in Russ.).
- [18] Meskon M. Osnovy menedzhmenta. M.: Delo, 2000. 11 (in Russ.).
- [19] Obshhij i special'nyj menedzhment. Pod red. A.L. Gapovenko, A.P. Pankratova. M.: Izdatel'stvo MGU, 2000. 26 (in Russ.).
- [20] Ol'shanskij D.V. Politicheskij PR. SPb.: Piter, 2003. 41 (in Russ.).
- [21] Politicheskij menedzhment: jelektoral'nyj process i tehnologii. Pod red. L.V. Smorgunova. SPb.: Izd-vo S.-Peterburgskogo un-ta, 1999. 6 (in Russ.).
- [22] Pushkareva G.V. Politicheskij menedzhment. Vidy politicheskogo menedzhmenta. Online. URL: <http://uchebnik-online.com/133/2970.html> (May 19, 2016) (in Russ.).
- [23] Zimina V.D., Borisov N.A. Politicheskoe upravlenie. M.: Ros. gos. гуманит. ун-т, 2008. 209 (in Russ.).
- [24] Kolichestvo internet-pol'zovatelej v Kazahstane vyroslo s 8 % do 68 %. Online. URL: http://bnews.kz/ru/news/ekonomika_i_biznes/tehnologii/kolichestvo_polzovatelei_interneta_v_kazahstane_viroslo_s_8_do_68-

2016_02_17-1256966 (February 17, 2016) (in Russ.).

[25] Shusharin S.A. Funkcii brenda kak sociokul'turnogo fenomena. *Omskij nauchnyj Vestnik*, 2014, 2, 103-105 (in Russ.).

[26] Komarovskij V.S. Informacionno-analiticheskoe obespechenie izbiratel'nyh kampanij. M.: RCOIT, 2001. 12 (in Russ.).

[27] Sajtjel F.P. Sovremennye publik rileyshnz. M.: Imidzh-kontakt, 2002. 333 (in Russ.).

М.О. Насимов

Университет «Болашак», г. Кызылорда, Казахстан

ПОЛИТИЧЕСКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ПОНЯТИЕ, СТРУКТУРА И ОСНОВНЫЕ ВИДЫ

Аннотация. Управление, относящееся к сфере политики, включает всю совокупность управленческих процессов, возникающих в поле политических отношений. Актуальность темы исследования определяется существенным возрастанием интереса к теоретическим проблемам политического менеджмента в ходе социальных реформ всего мирового сообщества. Исследование проблем формирования и применения в политике системы и методов политического менеджмента является важной задачей для политической науки и практики.

Несмотря на массив работ по проблемам политического управления, надо констатировать, что анализ политического менеджмента в политической науке не завершен. В политической науке пока еще не сложилась устойчивая общепринятая концепция политического менеджмента.

В научной статье имиджмейкинг, корпоративный политический имиджмейкинг, электоральные технологии, политический брендинг, технологии политических союзов, технологии регулирования и разрешения политических конфликтов, технологии лоббизма рассматриваются как основные виды политического менеджмента. По профессиональному признаку выделены виды аналитического обеспечения политических кампании, политическая реклама, политический PR, спичрайтинг и организация и проведение массовых политических акций. Автор дает некоторые рекомендации по данной проблеме.

Методологической основой исследования являются теоретические разработки политической науки, методы системного подхода, компаративного анализа, контент анализа и обобщения.

Ключевые слова: политические технологии, основные виды политического менеджмента, управление, планирование, субъекты и объекты политики.

МАЗМҰНЫ
Астрофизика

<i>Шукиргалиев Б.Т., Панамарев Т.П., Наурызбаева А.Ж., Қаламбай М.Т., Макуков М.А., Вильковиский Э.Я., Омаров Ч.Т., Берцик П.П., Юст А., Шпурцем Р.</i> Аккрециялық газды диск пішінінің аккрецияланушы жұлдыздардың орбиталық сипаттамасына әсері.....	5
<i>Жантаев Ж.Ш., Куратов К.С., Сейтімбетов А.М., Майлыбаев А.Т., Алимгазинова Н.Ш., Манапбаева А.Б., Куратова А.К., Изтлеуов Н.Т.</i> Екі матрицалы фотометрдің басқару жүйесі.....	14

Физика

<i>Буртебаев Н., Керимкулов Ж.К., Мухамеджанов Е.С., Алимов Д.К., Демьянова А.С., Данилов А.Н.</i> 50 және 65 Мэв энергиядағы альфа-бөлшектердің ¹¹ вядроларында шашырау құбылыстарын зерттеу.....	20
<i>Омар Ж.О., Такибаев Н.Ж., Құрманғалиева В.О.</i> Нейтронды жұлдыздардың кристалдық торларындағы фонон-фононды әсерлесулер.....	26

Химия

<i>Полещук О.Х., Фатеев А.В., Адырбекова Г.М., Ермаханов М.Н., Саудахметов П.А.</i> Тығыздық функционал теориясының әдістерімен металоцендердегі химиялық байланыстың талдауы.....	34
<i>Малышев В.П., Зубрина Ю.С., Макашева А.М.</i> Материалдардың бүлінуі кезіндегі механикалық және жылулық энергияның өзара байланысы.....	42

Жер туралы ғылымдар

<i>Бітімбаев М.Ж., Морозов Ю.П., Хамидулин И.Х.</i> Жабық ұсақтау циклда алтынның жиналуының заңдылығын зерттеу.....	50
<i>Бітімбаев М.Ж., Шемякин В.С., Скопов С.В.</i> Қазақстанның мыс және мыс-мырышты кендерін рентгенорадиометриялық байыту.....	55
<i>Ниценко А.В., Требухов С.А., Қасымжанова А.К., Шендяпин А.С.</i> Төмендетілген қысым кезіндегі мышьяқтың диффузия коэффициентін анықтау.....	63

Әлеуметтік ғылымдар

<i>Қурманов Н.А., Рахимбекова А.Е., Бактымбет А.С., Махатова А.Б.</i> Қазақстан республикасындағы кіші және орта бизнестің инновациялық қызметінің дамуы.....	70
<i>Кольбаев М.К., Нурлихина Г.Б., Турабаев Г.К.</i> Шағын инновациялық кәсіпкерлікті венчурлық қаржыландыру.....	80

* * *

Астрофизика

<i>Шукиргалиев Б.Т., Панамарев Т.П., Наурызбаева А.Ж., Қаламбай М.Т., Берцик П.П., Юст А., Шпурцем Р., Макуков М.А., Вильковиский Э.Я., Омаров Ч.Т.</i> аккрециялық газды диск пішінінің аккрецияланушы жұлдыздардың орбиталық сипаттамасына әсері.....	87
<i>Жантаев Ж.Ш., Куратов К.С., Сейтімбетов А.М., Майлыбаев А.Т., Алимгазинова Н.Ш., Манапбаева А.Б., Куратова А.К., Изтлеуов Н.Т.</i> Екі матрицалы фотометрдің басқару жүйесі.....	96

Физика

<i>Буртебаев Н., Керимкулов Ж.К., Мухамеджанов Е.С., Алимов Д.К., Демьянова А.С., Данилов А.Н.</i> 50 және 65 Мэв энергиядағы альфа-бөлшектердің ¹¹ вядроларында шашырау құбылыстарын зерттеу.....	102
<i>Боос Э.Г., Темірәлиев Т., Избасаров М., Самойлов В.В., Федосимова А.И.</i> Импульсі 22,4 ГэВ/С антипротон-протондық аннигиляцияда және протон мен антипротонның зарядынан айырылу реакциясында оқиға құрылымын талдау.....	108
<i>Бетекбаев А. А., Калыгулов Д. А., Скаков Д. М., Мукашев Б. Н.</i> Күн энергиясының фотоэлектрлік түрлендірілуі: KAZPV жобасының жағдайы мен қолдану келешектері.....	113

Техникалық ғылымдар

<i>Бакранова Д.И., Кукушкин С.А., Бейсембетов И.К., Осипов А.В., Нусупов К.Х., Бейсенханов Н.Б., Кенжалиев Б.К., Мить К.А.</i> Атомдардың орнын басу әдісімен синтезделген эпитаксиалды SiC қабыршақтарының құрылымы.....	118
<i>Мусабеков Н.Р., Ибраев А. Х., Адильбеков М. Ж.</i> Жылуалмасу процестерін басқару мысалындағы технологиялық процесті басқарудың гибридік жүйесін әзірлеу туралы мәселелер.....	125
<i>Дайрабай Д.Д., Голубев В.Г., Балабеков О.С., Бренер А.М.</i> Нуклеаттардың жоғары концентрациясы жағдайларында кластерлік дисперсиялар түзілуінің ерекшеліктері.....	132
<i>Генбач А.А., Джаманкулова Н.О.</i> Жылу энергетикалық қондырғылардың капиллярлық-кеуектік жаңа класты салқындату жүйелеріндегі жылумассаалмасуды зерттеу.....	139
<i>Машеков С.А., Абсадыков Б.Н., Алимкулов М.М.</i> ТМД елдерінде рельстерді қолдану тәжірибесі және оның мемлекетаралық стандартты өндіру үшін қолдануы.....	146
<i>Телтаев Б. Б., Айтбаев Қ.А., Аблалиев С.А.</i> Жол құрылымының кернеулі-деформациялық күйіне жерасты коллекторының әсері.....	162
<i>Бахтаев Ш.А., Бочкарева Г.В., Мусатирова Г.Д., Авхадиева Ф.Р.</i> Тәжделуші электрод бетінің қисықтық радиусын анықтау тәсілі.....	173

Механика

<i>Жолдасбеков С.Ө., Ибраев С.М., Сакенова А.М., Иманбаева Н.С., Нұрмағанбетова А.Т.</i> Жүк көтергіш иіптіректі механизмді Арм winmachine компьютерлік жүйесі көмегімен жобалау.....	180
---	-----

Химия

<i>Фазылов С.Д., Животова Т.С., Нүркенов О.А., Абдыкалыков М.А., Сатпаева Ж.Б., Мұқашев А.Б., Жақыпова А.Н., Молдахметов М.З.</i> Көмір қалдықтары мен көмір қоқыстары негізінде брикетті отын алудың тиімді көрсеткіштерін жасау.....	186
<i>Малышев В.П., Зубрина Ю.С., Макашева А.М.</i> Материалдардың бүлінуі кезіндегі механикалық және жылулық энергияның өзара байланысы.....	193
<i>Айдарова С.Б., Тлеуова А.Б., Исаева А., Шарипова А.А., Григорьев Д.О., Миллер Р.</i> Гидрофобты агенттерді инкапсуляциялауда пикеринг эмульсиясын қолдану.....	200
<i>Мамырбекова А., Баешов А.Б., Мамырбекова А.</i> Әр түрлі орталарда стационарлы емес токпен поляризациялау кезіндегі күкірттің электрохимиялық қасиеті.....	209
<i>Қоңурбаев А.Е., Баешов А.Б.</i> Композициялы күкірт- графит электродын қолдану арқылы мырыш сульфидін электрохимиялық жолмен алу.....	214
<i>Баешов А.Б., Қоңурбаев А.Е., Адайбекова А.А., Баешова А.К.</i> Совместное восстановление ионов цинка и сульфит-ионов на в стеклографитовом электроде.....	222

Жер туралы ғылымдар

<i>Бітімбаев М.Ж., Морозов Ю.П., Хамидулин И.Х.</i> Жабық ұсақтау циклда алтынның жиналуының заңдылығын зерттеу	231
<i>Бітімбаев М.Ж., Шемякин В.С., Скопов С.В.</i> Қазақстанның мыс және мыс-мырышты кендерін рентгенорадиометриялық байыту.....	236
<i>Ниценко А.В., Требухов С.А., Қасымжанова А.К., Шендятин А.С.</i> Төмендетілген қысым кезіндегі мышьяқтың диффузия коэффициентін анықтау.....	245
<i>Метакса Г.П., Буктуков Н.С.</i> Йеллоустон Жанартауы. Ғылыми аңыз бен шындық.....	252

Медицина

<i>Рахимов Қ.Д., Адекенов С.М.</i> Дәріге тұрақты метастаздардың өсуіне жаңа табиғи препараттардың цитостатиктермен біріктірген кездегі фармакологиялық әсері.....	257
<i>Рахимов Қ.Д.</i> Клиникаға дейінгі зерттеулерде дәрілерге тұрақты метастаздардың пайда болуын анықтау.....	262

Аграрлық ғылым

<i>Аубакиров Х.А., Баймуканов Д.А., Рахманов С.С.</i> Жамбыл облысы «Бапшы-Сейсенбай» шаруа қожалығында өсірілетін жылқы популяциясындағы түстердің таралу ерекшеліктері.....	268
<i>Асембаева Ә.Қ., Сейдахметова З.Ж., Велямов Т.М., Лесова Ж.Т., Нурмуханбетова Д.Е.</i> Функционалдық тағамдық өнімдер. Түйе сүтінен алынатын сүтқышқылды өнімдер.....	275

Қоғамдық ғылымдар

<i>Пилипчук Я.В.</i> XVII–XVIIIғғ. Моғолстан және ұйғыр мемлекеттерінің құлауы.....	285
<i>Есенбекова А.Б.</i> Экономиканың тұрақты дамуы мәселелері және оның климаттың ғаламдық өзгеруіне тәуелділігі жайлы.....	302
<i>Жакипов Б. М.</i> Шет елдердегі көрме қызметінің даму үрдістерін талдау.....	309
<i>Насимов М. Ө.</i> Саяси менеджмент: түсінігі, құрылымы және негізгі түрлері.....	316
<i>Панзабекова А.Ж., Турабаев Г.К.</i> Экономиканың нақты секторындағы еңбекті ынталандыру: қағидалары мен әдістері.....	324
<i>Сейтахметова Н.Л., Жандосова Ш.М., Смағұлов Қ.Е.</i> Діни экстремизм мәселесінің саясаттанулық қыры.....	332

СОДЕРЖАНИЕ

Астрофизика

- Шукиргалиев Б.Т., Панамарев Т.П., Наурызбаева А.Ж., Қаламбай М.Т., Макуков М.А., Вильковиский Э.Я., Омаров Ч.Т., Берцик П.П., Юст А., Шпурцем Р.* Влияние профиля аккреционного газового диска на орбитальные параметры аккрецируемых звезд..... 5
- Жантаев Ж.Ш., Куратов К.С., Сейтимбетов А.М., Майлыбаев А.Т., Алимгазинова Н.Ш., Манапбаева А.Б., Куратова А.К., Изтлеуов Н.Т.* Система управления двухматричным фотометром..... 14

Физика

- Буртебаев Н., Керимкулов Ж.К., Мухамеджанов Е.С., Алимов Д.К., Демьянова А.С., Данилов А.Н.* Исследование процессов рассеяния альфа-частиц на ядрах ¹¹в при энергиях 50 и 65 Мэв..... 20
- Омар Ж.О., Такибаев Н.Ж., Құрманғалиева В.О.* Фонон-фононное взаимодействие в кристаллических решетках нейтронных звезд..... 26

Химия

- Полещук О. Х., Фатеев А. В., Адырбекова Г.М., Ермаханов М.Н., Саидахметов П.А.* Анализ химической связи в металлоценах методами теории функционала плотности..... 34
- Малышев В.П., Зубрина Ю.С., Макашева А.М.* Взаимосвязь тепловой и механической энергии при разрушении материалов..... 42

Жер туралы ғылым

- Битимбаев М.Ж., Морозов Ю.П., Хамидулин И.Х.* Исследование закономерности накопления золота в замкнутых циклах измельчения..... 50
- Битимбаев М.Ж., Шемякин В.С., Скопов С.В.* Рентгенорадиометрическое обогащение медных и медно-цинковых руд Казахстана..... 55
- Ниценко А. В., Требухов С. А., Касымжанова А. К., Шендятин А. С.* Определение коэффициента диффузии мышьяка при пониженном давлении..... 63

Социальные науки

- Курманов Н.А., Рахимбекова А.Е., Бактымбет А.С., Махатова А.Б.* Развитие инновационной деятельности предприятий малого и среднего бизнеса в Казахстане..... 70
- Kolbayev M. K., Нурлихина Г.Б., Турабаев Г.К.* Венчурное финансирование малого инновационного предпринимательства..... 80

* * *

Астрофизика

- Шукиргалиев Б.Т., Панамарев Т.П., Наурызбаева А.Ж., Қаламбай М.Т., Берцик П.П., Юст А., Шпурцем Р., Макуков М.А., Вильковиский Э.Я., Омаров Ч.Т.* Влияние профиля аккреционного газового диска на орбитальные параметры аккрецируемых звезд..... 87
- Жантаев Ж.Ш., Куратов К.С., Сейтимбетов А.М., Майлыбаев А.Т., Алимгазинова Н.Ш., Манапбаева А.Б., Куратова А.К., Изтлеуов Н.Т.* Система управления двухматричным фотометром..... 96

Физика

- Буртебаев Н., Керимкулов Ж.К., Мухамеджанов Е.С., Алимов Д.К., Демьянова А.С., Данилов А.Н.* Исследование процессов рассеяния альфа-частиц на ядрах ¹¹в при энергиях 50 и 65 Мэв..... 102
- Боос Э.Г., Темиралшев Т., Избасаров М., Самойлов В.В., Федосимова А.И.* Анализ структуры событий в антипротон - протонной аннигиляции и реакции перезарядки протона и антипротона при импульсе 22,4 ГэВ/с..... 108
- Бетекбаев А. А., Калыгулов Д. А., Скаков Д. М., Мукашев Б. Н.* Фотоэлектрическое преобразование солнечной энергии: состояние и перспективы использования проекта KAZPV..... 113

Технические науки

- Бакранова Д.И., Кукушкин С.А., Бейсембетов И.К., Осипов А.В., Нусупов К.Х., Бейсенханов Н.Б., Кенжалиев Б.К., Мить К.А.* Структура эпитаксиальных пленок SiC, синтезированных методом замещения атомов..... 118
- Мусабеков Н.Р., Ибраев А.Х., Адильбеков М. Ж.* О вопросах разработки гибридной системы управления технологическим процессом на примере управления процессами теплообмена..... 125
- Дайрабай Д.Д., Голубев В.Г., Балабеков О.С., Бренер А.М.* Особенности образования кластерных дисперсий в условиях высокой концентрации нуклеатов..... 132
- Генбач А.А., Джаманкулова Н.О.* Исследование теплообмена в капиллярно-пористых системах охлаждения нового класса тепловых энергоустановок..... 139
- Машеков С.А., Абсадыков Б.Н., Алимкулов М.М.* Опыт применения рельсов в странах СНГ и использование его для разработки межгосударственного стандарта..... 146
- Телтаев Б. Б., Айтбаев К.А., Абляев С.А.* Влияние подземного коллектора на напряженно-деформированное состояние дорожной конструкции..... 162
- Бахтаев Ш.А., Бочкарева Г.В., Мусатирова Г.Д., Авхадиева Ф.Р.* Способ определения радиуса кривизны поверхности коронирующего электрода..... 173

Механика

- Джолдасбеков С.У., Ибраев С.М., Сакенова А.М., Иманбаева Н.С., Нурмаганбетова А.Т.* Проектирование грузоподъемного рычажного механизма с помощью компьютерной системы Arm winmachine..... 180

Химия

<i>Фазылов С.Д., Животова Т.С., Нуркенов О.А., Сатпаева Ж.Б., Абдыкалыков М.А., Мукашев А.Б., Жакупова А.Н., Мулдахметов М.З.</i> Разработка оптимальных параметров получения брикетного топлива на основе угольных отсеков и угольного шлама.....	186
<i>Малышев В.П., Зубрина Ю.С., Макашева А.М.</i> Взаимосвязь тепловой и механической энергии при разрушении материалов.....	193
<i>Айдарова С.Б., Тлеуова А.Б., Исаева А.Б., Шарипова А.А., Григорьев Д.О., Миллер Р.</i> Применение эмульсии пикеринга для инкапсуляции гидрофобных агентов.....	200
<i>Мамырбекова А., Баешов А.Б., Мамырбекова А.</i> Электрохимическое поведение серы в различных средах при поляризации нестационарными токами.....	209
<i>Коңурбаев А.Е., Баешов А.Б.</i> Электрохимический способ получения сульфида цинка с применением композиционного сера-графитового электрода.....	214
<i>Баешов А.Б., Коңырбаев А.Е., Адайбекова А.А., Баешова А.К.</i> Мырыш және сульфит иондарының шыныграфит электродында бірге тотықсыздануы.....	222

Науки о Земле

<i>Битимбаев М.Ж., Морозов Ю.П., Хамидулин И.Х.</i> Исследование закономерности накопления золота в замкнутых циклах измельчения.....	231
<i>Битимбаев М.Ж., Шемякин В.С., Скопов С.В.</i> Рентгенорадиометрическое обогащение медных и медно-цинковых руд Казахстана.....	236
<i>Ниценко А. В., Требухов С. А., Касымжанова А. К., Шендятин А. С.</i> Определение коэффициента диффузии мышьяка при пониженном давлении.....	245
<i>Метакса Г.П., Буктуков Н.С.</i> Вулкан Йеллоустон. Научные мифы и реальность.....	252

Медицина

<i>Рахимов К.Д., Адекенов С.М.</i> Фармакологическое влияние новых природных препаратов в комбинации с цитостатиками на рост лекарственно резистентных метастазов.....	257
<i>Рахимов К.Д.</i> Индуцирование лекарственной резистентности метастазов перевиваемых опухолей в условиях доклиники.....	262

Аграрные науки

<i>Аубакиров Х.А., Баймуханов Д.А., Рахманов С.С.</i> Особенности распространения мастей в популяции лошадей, разводимых в крестьянском хозяйстве «Бапыш-Сейсенбай» Жамбылской области.....	268
<i>Асембаева Э.К., Сейдахметова З.Ж., Велямов Т.М., Лесова Ж.Т., Нурмуханбетова Д.Е.</i> Функциональные пищевые продукты. Кисломолочные продукты из верблюжьего молока.....	275

Общественные науки

<i>Пилипчук Я.В.</i> Падение Моголистана и уйгурских государств в XVII-XVIII вв.....	285
<i>Есенбекова А.Б.</i> К проблеме устойчивого развития экономики и ее зависимости от глобального изменения климата.....	302
<i>Жакипов Б. М.</i> Анализ тенденций развития выставочной деятельности за рубежом.....	309
<i>Насимов М.О.</i> Политический менеджмент: понятие, структура и основные виды.....	316
<i>Панзабекова А.Ж., Турабаев Г.К.</i> Стимулирование труда в реальном секторе экономики: принципы и подходы.....	324
<i>Сейтахметова Н.Л., Жандосова Ш.М., Смагулов К.Е.</i> Политический аспект проблемы религиозного экстремизма.....	332

CONTENT

Astrophysics

- Shukirgaliyev B.T., Panamarev T.P., Naurzbaeva A.Zh., Kalambay M.T., Makukov M.A., Vilkoviskij E.Y., Omarov Ch.T., Berczik P.P., Just A., Spurzem R.* Effect of gas accretion disc profile on orbital parameters of the accreted stars... 5
Zhantayev Zh.Sh., Kuratov K.S., Seytimbetov A.M., Mailybayev A.T., Alimgazinova N.Sh., Manapbayeva A.B., Kuratova A.K., Iztleuov N.T. Two-matrix photometer control system..... 14

Physics

- Burtebayev N., Kerimkulov Zh.K., Mukhamejanov Y.S., Alimov D.K., Demyanova A.S., Danilov A.N.* Study of scattering of alpha particles from ^{11}B nuclei at 50 and 65 mev.....20
Omar Zh., Takibayev N.Zh., Kurmangalieva V.O. Phonon-phonon interaction in the crystal lattice of neutron star..... 26

Chemistry

- Poleshchuk O. Kh., Fateev A. V., Adyrbekova G.M., Ermakhanov M. N., Saidakhmetov P.A.* Analysis of the chemical bond in the metallocene using density functional theory.....34
Malyshev V.P., Zubrina Y.S., Makasheva A.M. Interconnection of heat and mechanical energy in the destruction of materials..... 42

Earth sciences

- Bitimbayev M.Z., Morozov Y.P., Khamidullin I.H.* Study of gold accumulation regularities in closed grinding cycles..... 50
Bitimbayev M.Z., Shemyakin V.S., Skopov S.V. X-ray radiometric enrichment of copper and copper zinc ores of Kazakhstan..... 55
Nitsenko A. V., Trebukhov S. A., Kasymzhanova A. K., Shendyapin A. S. Determination of arsenic diffusion coefficient under reduced pressure..... 63

Social sciences

- Kurmanov N., Rakhimbekova A., Baktymbet A., Makhatova A.* Development of innovative activity in small and medium enterprises in Kazakhstan..... 70
Kolbayev M.K., Nyurlikhina G.B., Tyurabayev G.K. Venture financing of small innovative entrepreneurship..... 80

* * *

Astrophysics

- Shukirgaliyev B.T., Panamarev T.P., Naurzbaeva A.Zh., Kalambay M.T., Berczik P.P., Just A., Spurzem R., Makukov M.A., Vilkoviskij E.Y., Omarov Ch.T.* Effect of gas accretion disc profile on orbital parameters of the accreted stars..... 87
Zhantayev Zh.Sh., Kuratov K.S., Seytimbetov A.M., Mailybayev A.T., Alimgazinova N.Sh., Manapbayeva A.B., Kuratova A.K., Iztleuov N.T. Two-matrix photometer control system..... 96

Physics

- Burtebayev N., Kerimkulov Zh.K., Mukhamejanov Y.S., Alimov D.K., Demyanova A.S., Danilov A.N.* Study of scattering of alpha particles from ^{11}B nuclei at 50 and 65 mev.....102
Boos E.G., Temiraliyev T., Izbasarov M., Samoilov V.V., Fedosimova A.I. Analysis of events structure in antiproton-Proton annihilation reaction and reaction of proton and antiproton recharging at 22.4 GeV/c..... 108
Betekbayev A.A., Kalygulov D.A., Skakov D.M., Mukashev B.N. Photovoltaic conversion of solar energy: state and perspectives of KAZPV project..... 113

Technical sciences

- Bakranova D.I., Kukushkin S.A., Beisembetov I.K., Osipov A.V., Nussupov K.Kh., Beisenkhanov N.B., Kenzhaliev B.K., Mit' K.A.* The structure of SiC epitaxial films, synthesized by substitution of atoms.....118
Mussabekov N.R., Ibraev A.K., Adilbekov M.J. On the issues of development the hybrid control system by technological process on the example of the control heat exchange processes.....125
Dairabay D. D., Golubev V.G., Balabekov O.S., Brener A.M. Peculiarities of formation of the cluster dispersions at a high concentration of nuclides..... 132
Genbach A.A., Jamankulova N.O. Study of heat and mass transfer in capillary-porous cooling systems of a new class of energy thermal installations.....139
Mashekov S.A., Absadykov B.N., Alimkulov M.M. Case history of tracks in CIS countries and their application in developing interstate standard 146
Teltayev B.B., Aitbayev K.A., Ablaliev S.A. Impact of underground collector on stress strain behaviour of pavement structure..... 162
Bahtaev Sh.A., Bochkareva G.V., Musapirova G.D., Avhadieva F.R. Method for determining the radius of curvature of the discharge electrodes surface.....173

Mechanics

- Dzholdasbekov S.W., Ibraev S.M., Sakenova A.M., Imanbaeva N.S., Nurmaganbetova A.T.* Design of hoisting bar mechanism with *Apm winmachine* computer system..... 180

Chemistry

- Fazylov S.D., Zhivotova T.S., Nurkenov O.A., Abdykalykov M.A., Satpaeva Zh.B., Mukashev A.B., Zhakupova A.N., Muldakhmetov M.Z.* Development of optimal parameters for production of fuel briquettes on the basis of the coal screening leftovers and coal slurries.....186
Malyshev V.P., Zubrina Y.S., Makasheva A.M. Interconnection of heat and mechanical energy in the destruction of materials 193

<i>Aidarova S., Tleuova A., Issayeva A., Sharipova A., Grigoriev D., Miller R.</i> Application of the pickering emulsion for encapsulation of hydrophobic agents.....	200
<i>Mamyrbekova A., Bayeshov A.B., Mamyrbekova A.</i> Electrochemical behaviour of sulphur in various environments at polarization by non-stationary currents.....	209
<i>Konurbaev A.E., Baeshov A.B.</i> Electrochemical method for producing of zinc sulphide by using sulfur- graphite composite electrode.....	214
<i>Baeshov A.B., Konurbaev A.E., Adaybekova A.A., Baeshova A.K.</i> Joint restoration of zinc and sulfite ions on glass graphite electrodes.....	222
Earth Sciences	
<i>Bitimbayev M.Z., Morozov Y.P., Khamidullin I.H.</i> Study of gold accumulation regularities in closed grinding cycles....	231
<i>Bitimbayev M.Z., Shemyakin V.S., Skopov S.V.</i> X-ray radiometric enrichment of copper and copper zinc ores of Kazakhstan.....	236
<i>Nitsenko A. V., Trebukhov S. A., Kasymzhanova A. K., Shendyapin A. S.</i> Determination of arsenic diffusion coefficient under reduced pressure.....	245
<i>Metaksa G.P., Buktukov N.S.</i> Yellowstone volcano. Scientific myths and reality.....	252
Medicine	
<i>Rakhimov K.D., Adekenov S.M.</i> Pharmacological effect of new natural drugs in combination with cytostatics on the growth of drug-resistant metastases.....	257
<i>Rakhimov K.D.</i> The induction of drug resistance metastasis of transplantable tumors in preclinical conditions.....	262
Agricultural sciences	
<i>Aubakirov Kh.A., Baimukhanov D.A., Rachmanov S.S.</i> Peculiarities of color types dispersion in population of horses bred at the farm «Bapysh-Seisenbay» IN Zhambyl region.....	268
<i>Asembaeva E.K., Seydashmetova Z.Zh., Velyamov T.M., Lesova Zh.T., Nurmuhambetova D.E.</i> Functional foods. Fermented dairy products from camel milk.....	275
Social Sciences	
<i>Pylycphuk Ya.V.</i> Fall of Mogolistan and Uighur states in XVII-XVIII centuries.....	285
<i>Esenbekova A.B.</i> To the problems of the sustainable development of the economy and its dependence on global climate change.....	302
<i>Zhakupov B.</i> Analysis of trends exhibition activities abroad.....	309
<i>Nassimov M.O.</i> Political management: concept, structure and main types.....	316
<i>Panzabekov A.Zh., Tyurabayev G.K.</i> Stimulation of labor in the real sector of the economy: principles and approaches..	324
<i>Seitakhmetova N.L., Zhandossova Sh.M., Smagulov K.E.</i> Political aspect of problem of religious extremism	
<i>Seitakhmetova N.L., Zhandossova Sh.M., Smagulov K.E.</i> Political aspect of problem of religious extremism.....	332

**Publication Ethics and Publication Malpractice
in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan**

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

ISSN 2518-1483 (Online), ISSN 2224-5227 (Print)

<http://www.reports-science.kz/index.php/ru/>

Редакторы *М. С. Ахметова, Д. С. Аленов, Т.А. Апендиев*
Верстка на компьютере *А.М. Кульгинбаевой*

Подписано в печать 10.10.2016.
Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
п.л. Тираж 2000. Заказ 5.

Национальная академия наук РК
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-18, 272-13-19